

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dn. 29.10.2004r.

RKT-61-55/04/SB

DECYZJA Nr RKT- 61/2004

I Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891 oraz Nr 96, poz. 959) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko „DEUTSCHE FINANCE” Sp. z o.o., ul. Legnicka 52, 54-204 Wrocław

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

na podstawie art. 23c) ust. 1 w związku z art. 23a) ust. 1 i 2 w/w ustawy **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, praktykę „DEUTSCHE FINANCE” Sp. z o.o., ul. Legnicka 52, 54-204 Wrocław polegającą na stosowaniu w „warunkach umowy” dołączonych do pisma z dnia 09.10.2003r. postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego:

1) § 4 pkt 5 WU „Klient, który nie uzyskał przydziału towaru może dokonać za zgodą D.F. Sp. z o.o. zmiany zestawu z niższego na wyższy (nie odwrotnie) (...)”

2) § 5 pkt 7 WU „Koszty administracyjne jest to opłata wyrażona procentowo w stosunku do wybranego zestawu kwotowego, określona na pierwszej stronie umowy, pobrana przez D.F. Sp. z o.o. na obsługę i administrację programu, okresowo w okresach miesięcznych w postaci tzw. opłaty administracyjnej lub w przypadkach określonych w § 12 i § 14 Warunków Umowy. Wysokość tych kosztów nie może być wyższa od sumy miesięcznych rat podstawowych wpłacanych przez Klienta.”

3) §8 pkt 9 WU „Klient, któremu przyznano Dokument Przydziału, a który zrezygnował lub nie wpłacił w terminie kwoty wynikającej z zaoferowania rat podstawowych, zostaje cofnięty przydział towaru z równoczesnym odsunięciem go od dat Posiedzeń Komisji Przydziałowej na kolejne trzy (3) miesiące.”

4) § 13 pkt 1 WU „Klient, któremu nie przydzielono jeszcze towaru może wystąpić z zespołu w dowolnym czasie pod warunkiem, że nie zalega z płatnościami rat i powiadomi o swym zamiarze D.F. Sp. z o.o. w formie pisemnej.”

5) § 13 pkt 5 WU „Klient, który odstępuje od umowy traci opłatę przygotowawczą”.

6) § 15 pkt 3 WU „Jeżeli w ciągu dwóch kolejnych Posiedzeń Komisji Przydziałowej nie zostanie zebrany kapitał zespołu pozwalający na przydział jednego towaru, D. F. Sp. z o.o. upoważniony jest do wstrzymania przydziałów i przystąpienia do przedterminowej likwidacji

zespołu lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej służy interesom zespołu i umożliwi dalsze uczestniczenie w programie Klientom, którzy terminowo wypełniali swoje zobowiązania wobec zespołu i D.F. Sp. z o.o.”

7) § 17 WU „1. W ciągu trzech miesięcy licząc od terminu zakończenia planu ratalnego D.F. Sp. z o.o. dokona ostatecznej likwidacji zespołu.

2. Fundusze, jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji zespołu zostaną przeznaczone na:

a) pokrycie strat powstałych w zespole z powodów niezawinionych przez D.F. Sp. z o.o. (np. niemożność wyegzekwowania zadłużenia od Klientów lub poręczycieli, itp.).

b) wypłatę rat podstawowych Klientom, którym nie został przydzielony towar, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w § 12 i § 13.

3. Jeżeli pozostające w dyspozycji D.F. Sp. z o.o. środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności regulowane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Klienta.

4. Jakiegokolwiek zmniejszenie się kapitału zespołu wywołane przez zdarzenia nieprzewidziane w niniejszej umowie a niezależne od D.F. Sp. z o.o. obciążało będzie proporcjonalnie Klientów.”

8) § 18 WU „W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej umowie decyzje podejmuje zarząd D.F. Sp. z o.o. w drodze uchwały.”

9) § 23 WU „Strony niniejszej umowy zobowiązują się do dołożenia wszelkich starań w celu polubownego rozstrzygnięcia ewentualnych sporów. Sędem właściwym do rozstrzygnięcia będzie sąd właściwy dla miejsca siedziby D.F. Sp. z o.o.”

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

II Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891 oraz Nr 96, poz. 959) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko „DEUTSCHE FINANCE” Sp. z o.o., ul. Legnicka 52, 54-204 Wrocław

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

na podstawie art. 23c) ust. 1 w związku z art. 23a) ust. 1 i 2 w/w ustawy **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, praktykę „DEUTSCHE FINANCE” Sp. z o.o., ul. Legnicka 52, 54-204 Wrocław polegającą na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, a także wprowadzenie konsumentów w błąd co do aktów prawnych obowiązujących w zakresie przedmiotu zawieranej umowy, przez powołanie się w § 13 pkt 3 „warunków umowy” na ustawę z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 100, poz. 1081, z późn.zm.), jako podstawy do dopuszczalności zatrzymania opłaty przygotowawczej

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

III Na podstawie art. 23c) ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891 oraz Nr 96, poz. 959) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko „DEUTSCHE FINANCE” Sp. z o.o., ul. Legnicka 52, 54-204 Wrocław

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

określa się „DEUTSCHE FINANCE” Sp. z o.o., środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu wykonania nakazu określonego w pkt

I sentencji niniejszej decyzji, poprzez zmianę treści umów zawartych z konsumentami, a niewykonanych w dacie otrzymania decyzji przez

1. zaniechanie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego, o którym mowa w pkt I ppkt 1 sentencji decyzji w umowach zawartych po 14.08.2003r.
2. zaniechanie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego, o którym mowa w pkt I ppkt 2 sentencji decyzji w umowach zawartych po 15.10.2002r.
3. zaniechanie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego, o którym mowa w pkt I ppkt 3 sentencji decyzji w umowach zawartych po 14.08.2003r.
4. zaniechanie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego, o którym mowa w pkt I ppkt 4 sentencji decyzji w umowach zawartych po 14.08.2003r.
5. zaniechanie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego, o którym mowa w pkt I ppkt 5 sentencji decyzji w umowach zawartych po 15.10.2002r.
6. zaniechanie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego, o którym mowa w pkt I ppkt 6 sentencji decyzji w umowach zawartych po 25.03.2003r.
7. zaniechanie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego, o którym mowa w pkt I ppkt 7 sentencji decyzji w umowach zawartych po 23.08.2002r.
8. zaniechanie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego, o którym mowa w pkt I ppkt 8 sentencji decyzji w umowach zawartych po 15.10.2002r.
9. zaniechanie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego, o którym mowa w pkt I ppkt 9 sentencji decyzji w umowach zawartych po 14.08.2003r.

IV Na podstawie art. 23c) ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891 oraz Nr 96, poz. 959) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko „DEUTSCHE FINANCE” Sp. z o.o., ul. Legnicka 52, 54-204 Wrocław

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

określa się „DEUTSCHE FINANCE” Sp. z o.o., ul. Legnicka 52, 54-204 Wrocław, środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu wykonania nakazu określonego w pkt II sentencji niniejszej decyzji, poprzez zaniechanie powoływania się w „warunkach umowy” na ustawę z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 100, poz. 1081, z późn.zm.), jako podstawy do dopuszczalności zatrzymania opłaty przygotowawczej przez usunięcie zapisu o treści jak w § 13 pkt 3 „warunków umowy” w umowach zawartych, a niewykonanych w dacie otrzymania decyzji.

V Na podstawie art. 100 e ustawy stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891 oraz Nr 96, poz. 959) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko „DEUTSCHE FINANCE” Sp. z o.o., ul. Legnicka 52, 54-204 Wrocław

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

mając na uwadze ważny interes konsumentów nadaje się decyzji w zakresie punktów I, II, III i IV **rygor natychmiastowej wykonalności.**

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej organem antymonopolowym), z urzędu wszczęte zostało postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy „DEUTSCHE FINANCE” Sp. z o.o., ul. Legnicka 52, 54-204 Wrocław (zwana dalej DF) w umowach zawieranych z konsumentami stosuje postanowienia noszące znamiona niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w kodeksie cywilnym.

W związku z ustaleniami dokonanymi w trakcie w/w postępowania wyjaśniającego oraz na podstawie analizy uzyskanych dokumentów, w dniu 06.05.2004r. wszczęte zostało postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w związku z podejrzeniem podejmowania przez DF, bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co mogło stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz. U. z 2003r. Nr 60, poz. 535 i Dz.U. z 2003r. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) – zwanej dalej ustawą antymonopolową, poprzez:

I stosowanie w „warunkach umowy” dołączonych do pisma z dnia 09.10.2003r. postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego:

1) § 4 pkt 5 WU „Klient, który nie uzyskał przydziału towaru może dokonać za zgodą D.F. Sp. z o.o. zmiany zestawu z niższego na wyższy (nie odwrotnie) (...)”

2) § 5 pkt 7 WU „Koszty administracyjne jest to opłata wyrażona procentowo w stosunku do wybranego zestawu kwotowego, określona na pierwszej stronie umowy, pobrana przez D.F. Sp. z o.o. na obsługę i administrację programu, okresowo w okresach miesięcznych w postaci tzw. opłaty administracyjnej lub w przypadkach określonych w § 12 i § 14 Warunków Umowy. Wysokość tych kosztów nie może być wyższa od sumy miesięcznych rat podstawowych wpłacanych przez Klienta.”

3) §8 pkt 9 WU „Klient, któremu przyznano Dokument Przydziału, a który zrezygnował lub nie wpłacił w terminie kwoty wynikającej z zaoferowania rat podstawowych, zostaje cofnięty przydział towaru z równoczesnym odsunięciem go od dat Posiedzeń Komisji Przydziałowej na kolejne trzy (3) miesiące.”

4) § 13 pkt 1 WU „Klient, któremu nie przydzielono jeszcze towaru może wystąpić z zespołu w dowolnym czasie pod warunkiem, że nie zalega z płatnościami rat i powiadomi o swym zamiarze D.F. Sp. z o.o. w formie pisemnej.”

5) § 13 pkt 5 WU „Klient, który odstępuje od umowy traci opłatę przygotowawczą”.

6) § 15 pkt 3 WU „Jeżeli w ciągu dwóch kolejnych Posiedzeń Komisji Przydziałowej nie zostanie zebrany kapitał zespołu pozwalający na przydział jednego towaru, D. F. Sp. z o.o. upoważniony jest do wstrzymania przydziałów i przystąpienia do przedterminowej likwidacji zespołu lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej służy interesom zespołu i umożliwi dalsze uczestniczenie w programie Klientom, którzy terminowo wypełniali swoje zobowiązania wobec zespołu i D.F. Sp. z o.o.”

7) § 17 WU „1. W ciągu trzech miesięcy licząc od terminu zakończenia planu ratalnego D.F. Sp. z o.o. dokona ostatecznej likwidacji zespołu.

2. Fundusze, jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji zespołu zostaną przeznaczone na:

a) pokrycie strat powstałych w zespole z powodów niezawinionych przez D.F. Sp. z o.o. (np. niemożność wyegzekwowania zadłużenia od Klientów lub poręczycieli, itp.),

b) wypłatę rat podstawowych Klientom, którym nie został przydzielony towar, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w § 12 i § 13.

3. Jeżeli pozostające w dyspozycji D.F. Sp. z o.o. środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności regulowane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Klienta.

4. Jakikolwiek zmniejszenie się kapitału zespołu wywołane przez zdarzenia nieprzewidziane w niniejszej umowie a niezależne od D.F. Sp. z o.o. obciążało będzie proporcjonalnie Klientów.”

8) § 18 WU „W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej umowie decyzje podejmuje zarząd D.F. Sp. z o.o. w drodze uchwały.”

9) § 23 WU „Strony niniejszej umowy zobowiązują się do dołożenia wszelkich starań w celu polubownego rozstrzygnięcia ewentualnych sporów. Sądem właściwym do rozstrzygnięcia będzie sąd właściwy dla miejsca siedziby D.F. Sp. z o.o.”

II naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, a także wprowadzenie konsumentów w błąd co do aktów prawnych obowiązujących w zakresie przedmiotu zawieranej umowy, przez powołanie się w § 13 pkt 3 „warunków umowy” na ustawę z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 100, poz. 1081, z późn.zm.), jako podstawy do dopuszczalności zatrzymania opłaty przygotowawczej.

Organ Antymonopolowy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 23a) ust. 1 ustawy antymonopolowej za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Ustawa antymonopolowa w art. 23 a) ust. 2 stanowi, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

Zarzucana praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów, polega na stosowaniu postanowień wzorca umownego, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego. Wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ K.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ K.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ §2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze, jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych.

Sąd dokonując oceny postanowienia umownego ocenia określony zapis, i w momencie jego wpisania do rejestru klauzula przestaje być postanowieniem konkretnego wzorca umownego, a staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność klauzul (art. 479⁴³ K.p.c), spełniają one funkcję podobną do przepisów prawa. Dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji

wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej (wykładnia językowa, systemowa, funkcjonalna i inna). W związku z powyższym, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem wymagana dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej.

Na podstawie analizy informacji zgromadzonych w trakcie postępowania wyjaśniającego powstało podejrzenie, iż DF, w umowach zawartych w oparciu o wzorce umowne dołączone do pisma z dnia 09.10.2003r. (Karty nr 12, 13, 14) stosowała postanowienia wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznane za niedozwolone, o których mowa w pkt I sentencji decyzji

W postanowieniu o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, organ antymonopolowy stwierdził, iż istnieje podejrzenie, stosowania w umowach zawieranych z konsumentami przez DF (Karty nr 20, 21) niedozwolonych postanowień umownych, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

Tożsama treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 1 sentencji decyzji została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod punktem 61. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Międzynarodowej Korporacji Gospodarczej „InCo” Sp. z o.o. w Tychach, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Członek Grupy, który nie otrzymał przydziału Towar może dokonać za zgodą InCo zmiany zestawu z niższego na wyższy (nie odwrotnie)”.

Zapis został przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznany za sprzeczny z art. 385³ pkt 20 k.c., gdyż przewiduje w swej istocie, w oznaczonych przypadkach, możliwość podwyższenia ceny, bez przyznania konsumentowi uprawnienia do odstąpienia od umowy. Potwierdził to Sąd Apelacyjny stwierdzając, iż z umowy jednoznacznie wynika, iż istnieje możliwość zmiany zestawu z niższego na wyższy (nie odwrotnie). Oznacza to w istocie brak możliwości odstąpienia przez członka grupy od umowy. Natomiast z żadnego punktu nie wynikało, aby mógł zmienić zestaw na niższy. /Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Wydział I Cywilny z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt I ACa 1412/02/

Przedmiotem badanej przez Sąd umowy było umożliwienie dokonania przez Konsumenta zakupu określonego w umowie towaru po cenie równej wartości *zestawu*. Wartość ponoszonych przez Konsumenta kosztów administracyjnych na rzecz przedsiębiorcy, a więc cena usługi była uzależniona od wartości *zestawu*. W związku z tym w sytuacji, gdy z dowolnych przyczyn, Konsument musiał zmienić przedmiot umowy i tym samym zmianie uległa wartość *zestawu*, zgodnie z w/w postanowieniem mógł zmienić zestaw wyłącznie na zestaw o wyższej wartości. Tak więc zapis ograniczał prawa Konsumenta wyłącznie do możliwości podwyższenia wartości *zestawu*. Podwyższenie to wiązało się z koniecznością dopłaty różnicy kosztów administracyjnych należnych przedsiębiorcy oraz różnicy wpłaconych rat. To powodowało wzrost ceny świadczonej usługi, bez możliwości odstąpienia od umowy.

W badanym przypadku umów zawartych przez DF sytuacja jest identyczna. Przedmiotem umowy jest umożliwienie na zasadach podanych w umowie dokonanie zakupu towaru określonego w umowie, a więc w sytuacji, gdy z dowolnych przyczyn, np. zaprzestanie produkcji, Konsument nie będzie mógł nabyć tego towaru, nie może odstąpić, lub nabyć substytutu za mniejszą kwotę, może jedynie nabyć towar o większej wartości, co wiąże się z koniecznością dokonania dopłat do wartości tego wyższego zestawu, również dopłata dotyczy kosztów administracyjnych.

Powołane postanowienia, można uznać, za tożsame, przez co ograniczenia praw konsumentów należy traktować jako sprzeczne z prawem. Treść zapisu wykorzystywanego

przez DF mieści się w całości w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru. Użyte zostały tożsame określenia, a pojęcia w powyżej przytoczonych postanowieniach mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy. Tak więc biorąc pod uwagę powyższe uzasadnienie, należy przyjąć, iż w/w postanowienia różnią się tylko podmiotowo.

Tożsama treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 2 sentencji decyzji została uznana za niedozwoloną wyrokiem dnia 24 października 2001r. Sygn. akt XVII Amc 3/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 15 października 2002r. pod numerem 7, a także wyrokiem z dnia 13 lutego 2003r. Sygn. akt XVII Amc 06/02 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod numerem 55 oraz wyrokiem z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod punktem 63. W tych trzech sprawach z powództwa Rzecznika Konsumentów w Nowym Sączu, Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Iwony Łukaszuk przeciwko Międzynarodowej Korporacji Gospodarczej „InCo” Sp. z o.o. w Tychach, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Koszty administracyjne – jest to opłata wyrażona procentowo w stosunku do wybranego zestawu kwotowego, określona na pierwszej stronie umowy, pobierana przez InCo na obsługę i administrację systemu, miesięcznie w postaci tzw. opłaty administracyjnej lub w przypadkach zawartych w art. 15 i art. 16 Ogólnych Warunków Umowy jednorazowo w pełnej wysokości. W przypadkach zawartych w art. 15 i art. 16 Ogólnych Warunków umowy wysokość tych kosztów nie może być wyższa od sumy miesięcznych rat podstawowych wpłaconych przez Członka Grupy.”

W ocenie Sądu zapis jest sprzeczny z art. 385³ pkt 16 k.c., gdyż w przypadku rezygnacji z członkostwa w grupie (odstąpienia) od umowy na konsumentie spoczywa obowiązek zapłaty ustalonej sumy (kosztów administracyjnych). Obliczone koszty administracyjne miały pokrywać koszty funkcjonowania grupy przez cały okres. Natomiast, w sytuacji, gdy Konsument odstąpił od umowy w trakcie jej funkcjonowania, nieuzasadnione było żądanie wyłącznie od Konsumenta zapłacenia całej opłaty kosztów administracyjnych. Powołany powyżej przepis zakazuje stosowania postanowień wzorca umowy, które nakładają wyłącznie na konsumenta obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z zawarcia lub wykonania umowy.

W porównywanych przypadkach postanowień umowy zarówno DF, jak i InCo zastrzegają sobie, możliwość wymagania od Konsumentów całości kosztów administracyjnych, bez względu na fakt, czy odstąpią oni w trakcie realizacji umowy, czy przed końcem funkcjonowania grupy, co narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń. Tak więc zasadne jest uznanie, iż DF naruszał przepisy Kodeksu cywilnego w taki sam sposób jak InCo.

Powołane postanowienia można uznać za tożsame, gdyż treść zapisu wykorzystywanego przez DF mieści się w całości w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru. Klauzule w taki sam sposób nakładają na konsumenta obowiązek pokrycia całości kosztów administracyjnych w sytuacji odstąpienia od umowy. Użyte zostały tożsame określenia, a pojęcia w powyżej przytoczonych postanowieniach mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy. Tak więc, biorąc pod uwagę powyższe uzasadnienie, należy przyjąć, iż w/w postanowienia różnią się tylko podmiotowo.

Tożsama treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 3 sentencji decyzji została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod punktem 64. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko

Międzynarodowej Korporacji Gospodarczej „InCo” Sp. z o.o. w Tychach, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Członkowi Grupy, któremu przydzielono Towar poprzez deklarację, a który zrezygnował lub nie wpłacił w terminie kwoty wynikającej z zadeklarowanych rat kompletnych z uwzględnieniem art. 16 ust. 5 Przydział Towaru zostaje cofnięty z równoczesnym odsunięciem go od przydziału asygnat poprzez deklarację na kolejne trzy (3) miesiące.”

Zapis został uznany za sprzeczny z art. 385¹ k.c. Uznano, iż za sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interesy konsumenta, należy uznać zapis rozszerzający odpowiedzialność konsumenta za nienależyte wykonanie przez niego umowy w sposób wykraczający poza uregulowania kodeksu cywilnego. Konsument, w myśl tego zapisu oprócz sankcji w postaci obowiązku zapłaty odsetek i ewentualnego odszkodowania, dodatkowo karany jest koniecznością spełnienia własnych świadczeń przez trzy miesiące bez prawa uzyskania ekwiwalentu. Rozwiązanie takie godzi w zasadę ekwiwalentności świadczeń.

Powołane postanowienia, definiują sankcje jakie poniesie konsument z tytułu nieterminowego świadczenia. Zapisy można uznać, za tożsame, przez co zapis w ogólnych warunkach umowy wykorzystywany przez DF należy traktować, jako niezgodny z prawem. Treść zapisu wykorzystywanego przez DF mieści się w całości w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru.

Pomimo faktu, iż w porównywanych postanowieniach można zauważyć różnice, to jednak nie mają one wpływu na wykonanie umowy. Wzorzec umowy wykorzystywany przez DF w taki sam sposób rozszerza odpowiedzialność konsumenta za nienależyte wykonanie przez niego umowy. Przewiduje odsunięcie konsumenta na 3 miesiące od świadczeń DF, pomimo konieczności spełniania własnych świadczeń poprzez dokonywanie wpłat.

Wykorzystywane pojęcia mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy i odpowiadające sobie działania.

Pomimo różnic literalnych powyższych postanowień, to w identyczny sposób określają sankcje z tytułu niewykonania umowy. Tak więc, należy stwierdzić, iż zakres i sposób regulacji warunków umowy objęty przez postanowienie wpisane do rejestru jest identyczny, jak kwestionowane postanowienie.

Tożsama treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 4 sentencji decyzji została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod pkt 67. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Międzynarodowej Korporacji Gospodarczej „InCo” Sp. z o.o. w Tychach, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Członek Grupy, któremu nie przydzielono jeszcze towaru może wystąpić z grupy w dowolnym czasie, pod warunkiem, że nie zalega w płatnościach rat i powiadomi InCo o swojej decyzji w formie pisemnej”

Zapis w sposób jednoznaczny pozbawia konsumenta prawa do odstąpienia od umowy w sytuacji, gdy zalega on z płatnościami rat. Jest to sprzeczne z art. 385³ pkt 14 k.c. Równocześnie skoro zapis ten jest w myśl tego przepisu niedozwolonym postanowieniem umownym, to jest on również sprzeczny z normą ogólną zawartą w art. 385¹ k.c.

Powołane postanowienia, pozbawiają wyłącznie konsumenta uprawnienia do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia. Zapisy można uznać, za tożsame, przez co zapis w ogólnych warunkach umowy wykorzystywany przez DF należy traktować, jako niezgodny z prawem. Treść zapisu wykorzystywanego przez DF mieści się w całości w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru.

Pomimo faktu, iż w porównywanych postanowieniach można zauważyć różnice, to jednak nie mają one wpływu na wykonanie umowy. Porównywane wzorce podają takie same powody, które wyłączają możliwość odstąpienia od umowy konsumentom.

Wykorzystywane pojęcia mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy i odpowiadające sobie działania. Pomimo różnic

literalnych powyższych postanowień, to w identyczny sposób określają sankcje z tytułu niewykonania umowy. Tak więc, należy stwierdzić, iż zakres i sposób regulacji warunków umowy objęty przez postanowienie wpisane do rejestru jest identyczny, jak kwestionowane postanowienie.

Tożsama treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 5 sentencji decyzji została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 6 maja 2002r. Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Sygn. akt XVII Amc 44/01, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisana w dniu 15 października 2002r. pod numerem 20. W sprawie z powództwa Wojciecha Płaczkowskiego przeciwko Polskiej Grupie Kapitałowej „Kredyt” Sp. z o.o. w Krakowie, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Wstępujący, który odstępuje od umowy przed utworzeniem grupy, traci opłatę wstępną”

Postanowienie wskazane w pkt I ppkt 5 sentencji decyzji zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 listopada 2002r. Sygn. akt XVII Amc 56/01, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisane w dniu 25 marca 2003r. pod numerem 35. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bielsku-Białej przeciwko Towarzystwu Finansowemu „PRESTIGE” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (obecnie: Towarzystwo Wspierania Przedsiębiorczości „Inwestor” Sp. z o.o. w Katowicach), Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Wstępujący, który odstępuje od Umowy przed utworzeniem Grupy, traci opłatę wstępną”.

Postanowienie przytoczone w pkt I ppkt 5 sentencji decyzji zostało uznane za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod pkt 62. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Międzynarodowej Korporacji Gospodarczej „InCo” Sp. z o.o. w Tychach, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Wstępujący, który odstępuje od umowy przed utworzeniem grupy, traci opłatę wstępną”.

Zbliżona treść postanowienia do wskazanego w pkt I ppkt 5 sentencji decyzji została uznana za niedozwolone wyrokiem z dnia 24 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 34/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod numerem 78 w sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko „The American Academy of English” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach. Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Płatność za kurs: po dokonaniu wpłaty pieniądze nie ulegają zwrotowi”.

Usługa świadczona przez przedsiębiorcę ma cechy umowy zlecenia, dlatego, też Konsument wypowiedzający umowę jest zobowiązany uiszczyć przyjmującemu zlecenie część z wynagrodzenia odpowiadającego jego dotychczasowym czynnościom, a jeżeli wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu, powinien także naprawić szkodę. W tej sytuacji zdaniem Sądu potrącenie opłaty wstępnej w pełnej wysokości sprzeczne jest z zasadą ekwiwalentności świadczeń, a zatem i z art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385³ pkt 12 i 13 k.c.

W porównywanych przypadkach postanowień umowy zarówno DF, jak PGK KREDYT, TF PRESTIGE, InCo oraz American Academy of English zastrzegają sobie, możliwość wymagania od Konsumentów całości opłaty wstępnej, bez względu na fakt, czy odstąpią oni w trakcie realizacji umowy, czy przed końcem funkcjonowania grupy. Tak więc, zasadne jest uznanie, iż DF naruszał przepisy Kodeksu cywilnego w taki sam sposób jak powołane powyżej firmy.

Powołane postanowienia wykorzystywane przez PGK KREDYT, TF PRESTIGE, InCo w umowach zawieranych z konsumentami, można uznać, za tożsame, przez co zobowiązania konsumenta przez DF do poniesienia całości kosztów opłaty wstępnej w sytuacji odstąpienia od umowy w trakcie jej realizacji jest sprzeczne z prawem. Treść zapisu wykorzystywanego przez DF mieści się w całości w hipotezach klauzul wpisanych do

rejestr. Użyte zostały tożsame określenia, a pojęcia w powyżej przytoczonych postanowieniach mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy. Tak więc biorąc pod uwagę powyższe uzasadnienie, należy przyjąć, iż w/w postanowienia różnią się tylko podmiotowo.

Tożsama treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 6 została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 listopada 2002r. Sygn. akt XVII Amc 56/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 25 marca 2003r. pod numerem 36. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bielsku-Białej przeciwko Towarzystwu Finansowemu „PRESTIGE” Sp. z o.o. w Katowicach (obecnie Towarzystwu Wspierania Przedsiębiorczości „Inwestor” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach), Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

"W przypadku, gdy w ciągu dwóch (2) kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na przydział Towaru, Prestige upoważnione jest do wstrzymania aktów asygnacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji danej grupy lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom grupy i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie Uczestnikom Grupy, którzy wypełnili terminowo swoje zobowiązania."

Tożsame postanowienie przytoczone w pkt I ppkt 6 zostało uznane za niedozwolone również wyrokiem z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Antymonopolowy, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod pkt 71. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Międzynarodowej Korporacji Gospodarczej „InCo” Sp. z o.o. w Tychach, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„W przypadku, gdy w ciągu dwóch kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na przydział jednego Towar, InCo upoważnione jest do przedterminowej likwidacji danej grupy lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom grupy i umożliwi dalsze funkcjonowanie w systemie Członkom Grupy, którzy wypełnili terminowo swoje zobowiązania”.

Zbliżona treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 6 sentencji decyzji została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 lutego 2002r. Sygn. akt XVII Amc 27/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 23 sierpnia 2002r. pod numerem 4. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Pośrednictwu Handlowo-Finansowemu MeCom Sp. z o.o. w Szczecinie, Sąd Ochrony Konkurencji i konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„W przypadku gdyby w danym miesiącu środki wniesione przez Klientów uczestników danej grupy nie wystarczyły na zakup jednego Produktu wówczas zebrana kwota zostanie przeniesiona na następny miesiąc, zasilając fundusz grupy w następnym Akcie Asygnacyjnym. W przypadku, gdy w ciągu dwóch kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na zakup jednego Produktu, MeCom jest upoważnione do przedterminowej likwidacji danej grupy lub podjęcia innych kroków, które posłużą interesom grupy i umożliwią dalsze funkcjonowanie w Systemie Klientom, którzy wypełnili swoje zobowiązania terminowo”

Zbliżona treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 6 została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 2 grudnia 2002r. Sygn. akt XVII Amc 58/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod numerem 51. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bielsku-Białej przeciwko Polskiej Grupie Kapitałowej „Kredyt” Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„W przypadku gdyby w danym akcie asygnacyjnym środki wpłacone tworzące fundusz, nie wystarczyły na przydział jednego towaru, wówczas zebrana kwota zostanie przeniesiona na następny akt asygnacyjny zasilając fundusz grupy. W przypadku gdy w ciągu dwóch kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na przydział Towaru, PKG Kredyt upoważnione jest do wstrzymania aktów asygnacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji grupy lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom grupy i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie Uczestnikom Grupy, którzy terminowo wypełnili swoje zobowiązania.”

Powołane postanowienia, można uznać, za tożsame, przez co określone procedury wstrzymania asygnacji w wykorzystywanym przez DF zapisie należy traktować jako niezgodne z prawem. Treść zapisu wykorzystywanego przez DF mieści się w całości w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru. Pomimo faktu, iż w porównywanych postanowieniach można zauważyć różnice, to jednak nie mają one wpływu na sposób przeprowadzenia wstrzymania asygnacji określonych przez DF oraz MeCom, TF „PRESTIGE” Sp. z o.o., MKG „InCo” Sp. z o.o., czy PGK „Kredyt” Sp. z o.o. Użyte zostały tożsame określenia, a pojęcia w powyżej przytoczonych postanowieniach mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy.

Przytoczone powyżej zapisy w odpowiadający sobie sposób regulują procedury postępowania wstrzymania asygnacji jakie podejmują administratorzy, w sytuacji nie zebrania w Funduszu w ciągu dwóch miesięcy środków pozwalających na przydział odpowiednio towaru - Produktu. We wszystkich przypadkach Przedsiębiorcy deklarują, iż podejmą bliżej nieokreślone czynności, które umożliwią dalsze funkcjonowanie Inwestorom w programie. Tak więc biorąc pod uwagę powyższe uzasadnienie, należy przyjąć, iż w/w postanowienia różnią się tylko podmiotowo. W badanym wzorcu podmiotem wykonującym procedury wstrzymania aktów asygnacyjnych i uprawnionym do przedterminowej likwidacji Programu jest DF, natomiast wykonawcą tożsamej procedury opisanej w postanowieniach wpisanych do rejestru są administratorzy. Wszelkie inne różnice nie mają wpływu na podejmowane przez Przedsiębiorców zachowania w sytuacji, gdy przez kolejne 2 miesiące nie zostaną zgromadzone środki na przydział towaru – Produktu.

Zapis przytoczony w pkt I ppkt 6 narusza art. 385¹ k.c. w taki sam sposób jak pozostałe klauzule przytoczone powyżej wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych. Klauzule te dają przedsiębiorcom swobodę do decydowania czy będą oni wykonywali swoje umowy, kiedy i w jaki sposób. W istocie, w wyniku zastosowania powyższych klauzul, wykonanie umów lub też sposób ich wykonania jest uzależnione w całości od dobrej woli przedsiębiorców, bez wpływu na to konsumentów. Zapisy takie są więc sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco godzą w interesy konsumentów. Niezależnie od tego zapisy te zostały uznane za sprzeczne również z art. 385³ pkt 4 k.c. Przewiduje on w istocie możliwość formułowania warunków umowy z którymi konsument nie mógł się wcześniej zapoznać. Konsument nie wie bowiem w momencie podpisania umowy, jakie rozwiązania (poza likwidacją grupy) mogą być zastosowane przez kontrahenta. /Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Wydział I Cywilny z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt I ACa 1412/02/

Postanowienia powyższe odpowiadają klauzuli niedozwolonej określonej w art. 385³ pkt 2 k.c. Sąd stwierdził, iż bezpieczeństwo finansowe każdego z uczestników grup samofinansujących się zależy od wywiązywania się z płatności rat wszystkich uczestników przynależących do grup. Brak wpłat rat w grupie od niektórych z zobowiązanych osób wobec Spółki doprowadzić może do załamania się systemu współkredytowania wewnątrz grupy i jej przedterminową likwidację bez realizacji zobowiązania Spółki, którym jest doprowadzenie do zakupu przez uczestnika określonego towaru. Za taki stan rzeczy Spółki nie przyjmują na siebie w umowach żadnej odpowiedzialności poza ewentualnym zwrotem otrzymanych rat pieniężnych i to nie koniecznie w całości.

Opisany mechanizm wzajemnego kredytowania się konsumentów jako kontrahentów Spółki wyczerpuje również treść art. 385(3) pkt 21 k.c., gdyż wykonanie umowy przez Spółkę i zredukowany do minimum zakres jej odpowiedzialności uzależniania od wykonania

zobowiązania (płacenie rat) przez osoby za pomocą których wykonuje ona swoje zobowiązanie.

Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzono, iż treść zapisu wykorzystywanego przez DF mieści się w całości w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru. Użyte zostały tożsame określenia, a pojęcia w powyżej przytoczonych postanowieniach mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy. Tak więc biorąc pod uwagę powyższe uzasadnienie, należy przyjąć, iż w/w postanowienia różnią się tylko podmiotowo.

Tożsama treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 7 została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 lutego 2002r. Sygn. akt XVII Amc 27/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 23 sierpnia 2002r. pod numerem 3. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Pośrednictwu Handlowo-Finansowemu MeCom Sp. z o.o. w Szczecinie, uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

1. *W okresie trzech miesięcy po terminie zakończenia planu ratalnego MeCom dokona ostatecznej likwidacji grupy.*
2. *Fundusze jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy zostaną przeznaczone na:*
 - a) *pokrycie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez MeCom (np. niemożność wyegzekwowania zaległości płatniczych od Klientów lub poręczycieli itp.).*
 - b) *wypłatę rat czystych Klientom, którym nie został przydzielony Produkt, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w & 16 i & 17 niniejszej umowy.*
3. *Jeżeli będące w dyspozycji środki finansowe będą nie-wystarczające do całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności wypłacane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Klienta.*
4. *Jakiegokolwiek zmniejszenie się funduszu grupy, wywołane przez zdarzenia nie uwzględnione w tej Umowie, a niezależne od MeCom, będzie obciążać proporcjonalnie wszystkich Klientów uczestników danej grupy.*

Tożsama treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 7 została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 27 listopada 2002r. Sygn. akt XVII Amc 56/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 25 marca 2003r. pod numerem 34. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bielsku-Białej przeciwko Towarzystwu Finansowemu „PRESTIGE” Sp. z o.o. w Katowicach (obecnie Towarzystwu Wspierania Przedsiębiorczości „Inwestor” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach), uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

1. *W ciągu trzech miesięcy, licząc od terminu zakończenia planu ratalnego, Prestige dokona ostatecznej likwidacji grupy.*
2. *Fundusze jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy zostaną przeznaczone na: a) pokrycie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez Prestige (np. niemożność wyegzekwowania zadłużenia od Uczestników Grupy lub poręczycieli), b) wypłatę rat podstawowych Uczestnikom Grupy, którym nie został przydzielony Towar, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w art. 14 i art. 15.*
3. *Jeżeli będące w dyspozycji Prestige środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności dokonywane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Uczestnika Grupy.*
4. *Jakiegokolwiek zmniejszenie się funduszu grupy, wywołane przez zadłużenia nie uwzględnione w tej Umowie, a niezależne od Prestige, będzie obciążało proporcjonalnie Uczestników Grupy."*

uwzględnione w tej Umowie, a niezależne od Prestige, będzie obciążało proporcjonalnie Uczestników Grupy."

Tożsama treść postanowienia przytoczonego w pkt I ppkt 7 została uznana za niedozwoloną wyrokiem z dnia 2 grudnia 2002r. Sygn. akt XVII Amc 58/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do

rejestrze niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod numerem 49. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bielsku-Białej przeciwko Polskiej Grupie Kapitałowej „Kredyt” Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„1. W ciągu trzech miesięcy licząc od terminu zakończenia planu ratalnego PGK Kredyt dokona ostatecznej likwidacji grupy.

2. Fundusze jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy zostaną przeznaczone na: - pokrywanie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez PGK Kredyt (np. niemożliwość wyegzekwowania zadłużenia od uczestników grupy lub poręczycieli); - wypłatę rat podstawowych Uczestnikom Grupy, którym nie został przydzielony Towar, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni zgodnie z zasadami określonymi w § 14 i § 15.

3. Jeżeli będące w dyspozycji PGK Kredyt środki finansowe, będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności regulowane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat, każdego uczestnika grupy.

4. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszy grupy, wywołane przez zdarzenia nie przewidziane w niniejszej umowie, a niezależne od PGK Kredyt, będzie obciążało proporcjonalnie Uczestników Grupy.”

Tożsame postanowienie przytoczone w pkt I ppkt 7 sentencji decyzji zostało uznane za niedozwolone również wyrokiem z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Antymonopolowy, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod numerami 72, 73 i 74. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Międzynarodowej Korporacji Gospodarczej „InCo” Sp. z o.o. w Tychach, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Fundusze, jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy, zostaną przeznaczone na: a) na pokrycie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez InCo (np. niemożliwość wyegzekwowania zadłużenia od Członków Grupy lub poręczycieli); b) wypłatę rat podstawowych Członkom Grupy, którym nie został przydzielony Towar, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w art. 15 i art. 16.”

„Jeżeli będące w dyspozycji InCo środki finansowe, będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności dokonywane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Członka Grupy.”

„Jakikolwiek zmniejszenie się funduszu grupy, wywołane przez zdarzenia nie uwzględnione w tej umowie, a nie zależne od InCo, będzie obciążało proporcjonalnie Członków Grupy”.

Różnice występujące w porównywanych postanowieniach nie mają wpływu na sposób przeprowadzenia likwidacji określony przez DF, „MeCom”, TF „PRESTIGE”, PGK „Kredyt, czy też MKG „InCo”. Sformułowania użyte w postanowieniach mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy. Procedury likwidacji grupy są identyczne w porównywalnych postanowieniach. We wszystkich przypadkach, rozliczenie środków pieniężnych, jakie ewentualnie pozostaną po podjęciu decyzji o likwidacji, gdy nie wystarczą one na zaspokojenie wszelkich roszczeń będzie dokonywane proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Inwestora. Tak więc, biorąc pod uwagę powyższe uzasadnienie, należy przyjąć, iż w/w postanowienia różnią się tylko podmiotowo, a wszelkie inne różnice nie mają wpływu na procedurę likwidacji przyjętą przez tych przedsiębiorców.

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Wydział I Cywilny z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt I ACa 1412/02, stwierdzone zostało, iż powyższe postanowienia są sprzeczne z art. 383³ pkt 2, 11 i 21 k.c. Wprowadzenie arbitralnie ogólnych zasad (wskazanych w powyższych postanowieniach umowy) pokrywania strat i przeznaczania funduszy jakie ewentualnie miały pozostać po likwidacji grupy, przenosi odpowiedzialność spółki względem konsumenta za nienależyte wykonane umowy na innych członków grupy (a więc również konsumentów). Po pierwsze obciążenie stratami spowodowanymi zarówno przez innych członków grupy, jak i przez bliżej nieokreślone zdarzenia wprowadza odpowiedzialność zbiorową członków grupy. W postanowieniu wskazano przy tym, że będzie to obciążało proporcjonalnie – bez sprecyzowania tego pojęcia. Niewiadomo, więc, czy większe obciążenie dotyczyć będzie członków grupy, którzy wpłacili wyższe kwoty, czy też

odwrotnie. Zapisy te w istocie oznaczają, że spółka nie ponosi odpowiedzialności za wadliwe funkcjonowanie systemu na skutek działań poszczególnych członków grupy, czy też innych zdarzeń, ale podejmuje jednostronnie decyzje o obciążeniu tą odpowiedzialnością (i zakresie obciążenia) innych członków grupy, którzy nie są przecież pomiędzy sobą związani jakimkolwiek węzłem obligacyjnym.

Zapisy wzorców umownych sprzeczne są ponadto z art. 383³ pkt 12 k.c. Wyłączają bowiem w przypadku braku funduszy (niezależnie od przyczyn takiego stanu rzeczy) możliwość zwrotu członkom grupy, którzy zrezygnowali bądź zostali wykluczeniu z systemu spełnionego przez nich całości bądź części świadczenia.

Powołane postanowienia, należy uznać, za tożsame, przez co określone procedury Likwidacji Funduszu w wykorzystywanym przez DF zapisie należy traktować jako niezgodne z prawem. Treść zapisu wykorzystywanego przez DF mieści się w całości w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru.

Tożsame postanowienie przytoczone w pkt I ppkt 8 sentencji decyzji zostało uznane za niedozwolone również wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2002r. Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Sygn. akt XVII Amc 43/01, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisane w dniu 15 października 2002r. pod numerem 27. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów we Wrocławiu przeciwko Europejskiemu Funduszowi Budowlanemu Sp. z o.o. we Wrocławiu, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„w sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej umowie, decyzje podejmuje Zarząd EFB w drodze uchwały”.

Zbliżone postanowienie do wskazanego w pkt I ppkt 8 zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 lutego 2002r. Sygn. akt XVII Amc 27/01, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisane w dniu 23 sierpnia 2002r. pod numerem 6. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie przeciwko Biuro Pośrednictwa Handlowo-Finansowego MeCom Sp. z o.o. w Szczecinie, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej Umowie, decyzje podejmuje MeCom w formie zarządzenia”.

Zbliżone postanowienie do wskazanego w pkt I ppkt 8 zostało uznane również za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 6 maja 2002r. Sygn. akt XVII Amc 44/01, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisane w dniu 15 października 2002r. pod numerem 22. W sprawie z powództwa Wojciecha Płaczkowskiego przeciwko Polskiej Grupie Kapitałowej „Kredyt” Sp. z o.o. w Krakowie, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej umowie, decyzje podejmuje PGK Kredyt w drodze zarządzenia”.

Zbliżone postanowienie do wskazanego w pkt I ppkt 8 zostało uznane za niedozwolone również wyrokiem z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod numerami 75. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Międzynarodowej Korporacji Gospodarczej „InCo” Sp. z o.o. w Tychach, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej umowie, decyzje podejmuje InCo w formie Zarządzenia”.

Przepis art. 385³ pkt 4 i 10 k.c. uznaje za niedozwolone postanowienia umowne, które przewidują postanowienia, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy i uprawniają kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy

bez ważnej przyczyny wskazanej w tej umowie. Takie uprawnienia jednoznacznie dają powyżej przywołane zapisy

Wszystkie powyżej powołane niedozwolone postanowienia umowne tak jak stosowane przez DF przewidują prawo dla administratora grupy do samodzielnego decydowania o rozwiązywaniu ewentualnych problemów i do samodzielnego decydowania o losach grupy. Różnice występujące w porównywanych postanowieniach nie mają wpływu na sposób przeprowadzenia likwidacji określony przez DF, „MeCom”, Europejski Fundusz Budowlany, PGK „Kredyt, czy też MKG „InCo”. Jednak biorąc pod uwagę fakt konieczności określenia terminu od którego DF musi wprowadzić zmiany umów już zawartych, do określenia tego terminu przyjęto postanowienie odpowiadające bezpośrednio klauzuli wykorzystywanej przez DF, tj. postanowienie wykorzystywane przez Europejski Fundusz Budowlany. Sformułowania użyte w postanowieniach mogą być wykorzystywane zastępczo i określają odpowiadające sobie elementy umowy. Tak więc biorąc pod uwagę powyższe uzasadnienie, należy przyjąć, iż w/w postanowienia różnią się tylko podmiotowo. Natomiast tak samo szerokie kompetencje przedsiębiorcy przyznają sobie do decydowania o funkcjonowaniu grupy. Treść zapisu wykorzystywanego przez DF mieści się w całości w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru.

Postanowienie wskazane w pkt I ppkt 9 zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie –Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 4 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 60/02, a do rejestru niedozwolonych postanowień umownych wpisane w dniu 14 sierpnia 2003r. pod numerem 77. W sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bartoszycach przeciwko Europejskiemu Funduszowi Budowlanemu Sp. z o.o. we Wrocławiu, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Strony niniejszej umowy zobowiązują się do dołożenia wszelkich starań w celu polubownego rozstrzygnięcia ewentualnych sporów. Sędem właściwym do rozstrzygnięcia będzie sąd miejsca siedziby EFB.”

Zbliżone postanowienie do przytoczonego w pkt I ppkt 9 zostało uznane za niedozwolone również wyrokiem z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 50/01 przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a następnie wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14 sierpnia 2003r. pod numerami 76. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Międzynarodowej Korporacji Gospodarczej „InCo” Sp. z o.o. w Tychach, Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Strony wykorzystają wszelkie możliwości do polubownego rozwiązania ewentualnych spraw wynikających z niniejszej umowy. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed Sędem Rejonowym w Tychach lub przed Sędem Okręgowym w Katowicach.”

Pomimo faktu, iż porównywane postanowienia nie brzmią literalnie tak samo, jednak w taki sam sposób określają właściwość sądu, który jest według umowy właściwy do rozstrzygnięcia sporów. Postanowienia: kwestionowane oraz wpisane do rejestru ograniczają możliwość rozstrzygnięcia sporów do sądu właściwego ze względu na siedzibę firmy. Takie narzucenie Sądu, który ma rozstrzygnąć o sporze jest sprzeczne z Kodeksem cywilnym. Treść zapisu wykorzystywanego przez DF mieści się w całości w hipotezach klauzul wpisanych do rejestru.

Biorąc pod uwagę powyższą wykładnię, można przyjąć, iż zacytowane postanowienia w swej treści są tożsame i wyczerpują treść niedozwolonego postanowienia umownego zdefiniowanego w art. 385³ pkt 23 k.c., za które uważa się postanowienie narzucające rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy. Zapisy te wyłączają rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy według właściwości przemiennej, w świetle art. 33, 34, 35 i 36 k.p.c.

Posługiwanie się postanowieniem, które zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, po uznaniu go przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony

Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone jest zakazane z mocy prawa. Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i organy państwowe, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Sąd orzekając co do postanowienia, iż jest to niedozwolone postanowienie umowne stwierdza, iż kształtuje ono prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, równocześnie rażąco naruszając jego interesy. Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. przez niedozwolone postanowienie umowne uważa się, postanowienie umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, które kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Biorąc pod uwagę powyższą wykładnię, można stwierdzić, iż praktyki polegające na zamieszczaniu w zawieranych umowach, postanowień, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, narusza zbiorowe interesy konsumentów.

W świetle powyższego, należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie został naruszony zbiorowy interes konsumentów i tym samym zasadne było podjęcie działań przewidzianych w ustawie dla zapewnienia ochrony konsumentów.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt I sentencji.

Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. Brak cech bezprawności winien, w myśl art. 6 KC, wykazać przedsiębiorca /Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwaji, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s.117 - 118/

Wobec powyższego, aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

- bezprawne działanie przedsiębiorcy,
- działanie powyższe narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Obowiązek informowania partnera o istotnych (z jego punktu widzenia) okolicznościach dotyczących kontraktu, jego przedmiotu i treści, a także powinność czynienia tego w sposób prawdziwy, rzeczowy i kompletny – jest cechą generalną prawa umów i wypływa z obowiązku lojalnego kontraktowania, dotyczącego zarówno stadium przedkontraktowego, jak i wszelkich dalszych faz już istniejącego stosunku prawnego.¹ Wprowadzenie w błąd oznacza zarówno zachowanie prowadzące do wywołania błędu, a więc fałszywego odzwierciedlenia rzeczywistości w świadomości tej osoby, jak również może zostać osiągnięte przez przemilczenie, zaniechanie poinformowania o faktycznym, prawdziwym stanie rzeczy.² Od znawcy profesjonality wymaga się więcej niż od laika, i to w następujących znaczeniach: znawca musi być kompetentny, tzn. reprezentować odpowiedni poziom wiedzy, aby w ogóle mógł udzielać informacji na poziomie wymaganym od fachowca. Chodzi tu o posiadanie samemu wiedzy, którą profesjonalista ma się potem dzielić z konsumentem. Sprzedawca musi zachować się odpowiednio starannie, zgodnie z wymogami profesjonalizmu, tak aby poziom informacji udzielonej odpowiadał tej wiedzy, odniesionej do konkretnej sytuacji. Obowiązek informowania konsumenta występuje w dwóch postaciach, tj. informacje uboczne oraz zasadnicze świadczenie profesjonalisty.³

¹ E. Łętowska: Zarys Prawa Prawo umów konsumenckich, 2 wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck 2002r., s. 215-216

² źródło Ibid s. 216 - SR w Lublinie, IX Ko z 19.01.2001r.

³ Ibid s. 222

Obowiązek informowania konsumenta przez profesjonalistę dotyczy każdego stadium ich kontaktów: okresu poprzedzającego zawarcie umowy, momentu jej zawarcia i okres po jej zawarciu, a czasem nawet okres po spełnieniu świadczenia. Chwila zainicjowania wzajemnych kontaktów (a więc moment, gdy oferta czy reklama skierowana do publiczności przeradzająca się w informację odebraną przez zindywidualizowanego kontrahenta) bezpośrednio poprzedzających podjęcie przez konsumenta decyzji o zawarciu umowy – będzie chwilą charakteryzującą się największym natężeniem obowiązku informacji ze strony profesjonalisty wobec konsumenta. Dotyczy to konieczności udzielenia tych informacji, które są niezbędne dla świadomego dokonania wyboru i podjęcia decyzji o wdaniu się w transakcję przez konsumenta.⁴

Konsument musi wiedzieć, jakiego rodzaju transakcje zawiera, po to, aby mógł podejmować świadome decyzje, co do udziału w grze rynkowej. Podjęte decyzje o zawarciu umowy wywołują określone w umowie konsekwencje prawne. W prawie Wspólnoty Europejskiej istnieje obowiązek „radykalnej przejrzystości” transakcji dla konsumenta nakazujący wskazanie konsumentowi (doprowadzenie do jego świadomej decyzji) przez jego przyszłego partnera umowy, charakteru w jakim on działa oraz wyraźnego wskazania rodzaju transakcji. Dlatego też istotna jest przejrzystość w informacjach przekazywanych przy zawieraniu umów przez przedstawicieli przedsiębiorcy, a także w treści umowy.

Analiza treści warunków umowy zawieranej przez Konsumentów pozwoliła na stwierdzenie, iż DF podaje Konsumentom nierzetelne informacje o powodach pobierania i zatrzymywania całej wartości opłaty wstępnej, którą konsument musi wpłacić na rzecz DF, zawierając umowę.

Zgodnie z § 13 pkt 3 WU stanowiącym, iż „Zgodnie z Ustawą o kredycie konsumenckim z dnia 20 lipca 2001 opłata przygotowawcza nie podlega zwrotowi.”, DEUTSCHE FINANCE, może zatrzymać opłatę przygotowawczą.”

Zapis powołuje się na ustawę z dnia z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 100, poz. 1081, z późn.zm.). Natomiast analiza treści kwestionowanej umowy, wykazała, iż usługa świadczona przez DEUTSCHE FINANCE nie jest objęta przez ustawę o kredycie konsumenckim.

Ustawa o kredycie konsumenckim reguluje zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki, zasady ochrony konsumenta, który zawarł umowę o kredyt konsumencki, oraz obowiązki kredytodawcy, który udzielił kredytu konsumenckiego. Zgodnie z art. 2 ust. 1 w/w ustawy o kredycie konsumenckim, przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności, zwany dalej „kredytodawcą”, udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci. Ustawa określa wymagania, jakim muszą odpowiadać umowy o kredyt konsumencki, a także określa warunki wykonania tejże umowy.

Art. 2 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim wymienia typy umów, które w szczególności uważa się za kredyt konsumencki: umowę pożyczki, umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego, umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego, umowę, na mocy której świadczenie pieniężne konsumenta ma zostać spełnione później niż świadczenie kredytodawcy, umowę, na mocy której kredytodawca zobowiązany jest do zaciągnięcia zobowiązania wobec osoby trzeciej, a konsument - do zwrotu kredytodawcy spełnionego świadczenia, umowę, na mocy której kredytodawca zobowiązuje się do udzielenia kredytu związanego z obowiązkiem wniesienia przez konsumenta, w jakiegokolwiek formie, środków pieniężnych oprocentowanych poniżej stopy rynkowej lub nieoprocentowanych.

Przedmiotem badanej umowy jest umożliwienie na określonych w umowie zasadach członkostwa uczestnika w programie DF, którego celem jest zakup przez uczestnika samofinansującej się grupy towaru określonego na pierwszej stronie umowy. Towarem mogą być w szczególności materiały budowlane, domy, mieszkania, inne nieruchomości, maszyny i

⁴ Ibid s. 226

urządzenia, samochody osobowe i dostawcze itp. Możliwość zakupu towaru następuje w ramach aktu przydziału, którym jest proces przydziału towaru uczestnikom, którzy mają uregulowane zobowiązania wobec DF. Przydział towaru odbywa się do kwoty zgromadzonej w funduszu. Gdy w funduszu zgromadzono kwotę pozwalającą na dokonanie kilku przydziałów to są one przydzielane. Natomiast w sytuacji, gdy w ciągu dwóch (2) miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na przydział towaru, DF upoważniony jest do wstrzymania aktów asygnacyjnych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji danej grupy lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom grupy i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie uczestnikom grupy, którzy wypełnili terminowo swoje zobowiązania. Tryb likwidacji przewiduje, iż jeżeli będące w dyspozycji DF środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności, należności dokonywane będą proporcjonalnie do wysokości wpłaty każdego uczestnika grupy.

Biorąc pod uwagę zapisy treści umowy otrzymanie przydziału na zakup towaru jest możliwe, jednak nie jest pewne. Nie jest ono zależne od DF, natomiast jest zależne od rzetelności współuczestników grupy. Ze względu na te okoliczności oceniana umowa nie podlega ocenie pod kątem ewentualnego naruszenia ustawy o kredycie konsumenckim. W przedmiotowym przypadku DF nie jest przedsiębiorcą, który udziela kredytu, jest jedynie administratorem powierzonych mu środków pieniężnych. Realizacja umowy, zależy tylko od woli uczestników grupy.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, można stwierdzić, iż do analizowanej treści umowy nie mają zastosowania przepisy ustawy o kredycie konsumenckim ponieważ cechy umowy powodują iż nie mieści się ona w zakresie określonym art. 2 ust. 1 i 2 oraz 3 ustawy o kredycie konsumenckim. Dlatego, też bezprawnym staje się powoływanie w treści warunków umowy na ustawę o kredycie konsumenckim, jako regulację prawną umożliwiającą DF zatrzymanie opłaty wstępnej w przypadku rezygnacji z umowy.

Dlatego też zastrzeżenie w warunkach umowy, iż opłata przygotowawcza (wstępna) ma charakter bezzwrotny, ponieważ tak stanowi ustawa o kredycie konsumenckim, wprowadza konsumentów w błąd, iż to regulacje prawne wymuszają takie niekorzystne rozwiązanie, na przedsiębiorcy, aby opłata przygotowawcza nie była zwracana.

Dodatkowo bezzwrotny charakter pobierania opłaty wstępnej został uznany za sprzeczny z prawem i wpisany do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone – zarówno przed, jak i po wejściu w życie przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. Ostatnio dokonany wpis do rejestru z dnia 14 sierpnia 2003r. również za niedozwolone uznaje postanowienie traktujące o bezzwrotnym charakterze opłaty przygotowawczej (wyrok z dnia 27 czerwca 2003r. Sygn. akt XVII Amc 50/01). Zgodnie z orzeczeniem Sądu, można stwierdzić, iż w przypadku prowadzonej przez DF działalności, zastrzeżenie, iż w sytuacji odstąpienia przez konsumenta od umowy opłata przygotowawcza jest sprzeczne z zasadą ekwiwalentności świadczeń, a zatem i z art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385³ pkt 12 i 13.

W przedmiotowej sprawie zaistniały łącznie obie przesłanki konieczne do uznania zachowania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów – bezprawne działanie przedsiębiorcy i naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

Stąd należało orzec jak w punkcie II sentencji decyzji.

III Zgodnie z art. 23c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w decyzji, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu określonego w pkt I sentencji niniejszej decyzji, przez które w przedmiotowym przypadku należy uznać zaniechanie stosowania niedozwolonych postanowień umownych wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych umieszczonych w treści *warunków umowy*, przez zaprzestanie wykorzystywania w umowach zawartych, a niewykonanych w dacie otrzymania decyzji. Dokonując określenia środków usunięcia skutków praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przyjęto, iż po dniu, w którym klauzula uznana przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwoloną została wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, przedsiębiorca powinien był usunąć ją ze stosowanego wzorca umownego. Dlatego też

nakazując zmiany treści umów nakazano zmianę treści umów niewykonanych w dacie otrzymania decyzji, a zawieranych począwszy od dnia następującego po określonych w pkt III sentencji decyzji dniach odpowiednio dla poszczególnych postanowień umownych.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt III sentencji.

IV Zgodnie z art. 23c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w decyzji, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu określonego w pkt II sentencji niniejszej decyzji, przez które w przedmiotowym przypadku należy uznać zaniechanie powoływania się w „warunkach umowy” na ustawę z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 100, poz. 1081, z późn.zm.), jako podstawy do dopuszczalności zatrzymania opłaty przygotowawczej przez usunięcie zapisu o treści jak w § 13 pkt 3 „warunków umowy” z umów zawartych, a niewykonanych w dacie otrzymania decyzji.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt IV sentencji.

Art. 100e) ustawy antymonopolowej, umożliwia Prezesowi Urzędu nadanie decyzji w całości lub w części rygoru natychmiastowej wykonalności, jeżeli wymaga tego ważny interes konsumentów. W przedmiotowym przypadku ważny interes konsumentów upatruje się w interesie ekonomicznym konsumenta. Umowa, której postanowienia poddano kontroli ma za zadanie uregulować relacje pomiędzy przedsiębiorcą, oraz uczestnikami grupy, którzy wnoszą środki finansowe na rzecz wspólnego funduszu. Zgromadzone przez nich środki, są przeznaczane na zakup towarów. Tak więc, jest to umowa współzaufania. Klienci muszą zaufać, iż członkowie grupy, będą rzetelnie wносить środki pieniężne na wspólną rzecz, a przedsiębiorca, będzie rzetelnie dbał o ich interes. Przedsiębiorca pełni funkcję tylko administratora środkami Klientów. Dlatego też wykorzystywanie zabronionych przez Sąd postanowień, które są niekorzystne dla Klientów, może narażać ich na straty finansowe. Administrator poprzez stosowanie procedur opisanych w niedozwolonym postanowieniu umownym, dotyczących rozwiązania i likwidacji grupy oraz wymagania uiszczenia opłat za świadczenie niespełnione w części lub całości narusza interes ekonomiczny konsumentów.

Z dniem 03.08.2004r. weszła w życie ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz ustawy o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2004 Nr 162 poz.1693), która w art. 3 stanowi, iż przedsiębiorcy prowadzący działalność określoną w art. 17e ustawy, o której mowa w art. 1, nie mogą po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zawierać nowych umów w ramach systemu konsorcyjnego. Do umów zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Organ antymonopolowy dokonując oceny charakteru usługi oferowanej przez DF, sprawdził, iż warunki umowy zawieranej z konsumentami przez DF, które zostały poddane ocenie posiadają cechy działalności zakazanej w/w ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Biorąc to pod uwagę, DF nie może już zawierać nowych umów w oparciu o oceniany wzorzec umowny, natomiast umowy zawarte wcześniej muszą być rozliczone. Tak więc, z uwagi na fakt, iż działalność prowadzona przez DF oceniana w przedmiotowym postępowaniu została uznana przez ustawodawcę za czyn nieuczciwej konkurencji, a także dla takiej działalności ustawodawca przewidział sankcje karne z tego tytułu, konieczne jest objęcie konsumentów dodatkową ochroną, którą jest nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz fakt, iż powoływanie się w treści umowy na ustawę o kredycie konsumenckim może powodować, iż Konsumentci zawrą umowy z DF pod wpływem błędu z powodu braku pełnej, rzetelnej informacji o przedmiocie umowy, nakaz usunięcia kwestionowanych zapisów, jest uzasadniony względami ekonomicznymi.

Z uwagi na przedmiotowe zagrożenie interesu ekonomicznego konsumentów, nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności, jest uzasadnione.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt V sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu

Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Dyrektor Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral